

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI LAP.

Megjelenik hétfő és csütörtök kivételével minden nap.

HIRDETÉSEK a szerkesztőségben és a kiadóhivatalban vétetnek fel. Szerkesztőség: és Kiadóhivatal: Bende Imre-u. 3. sz.

Társszerkesztő:
Wagner Anta!

Laptulajd. és fel. szerkesztő:
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Égész évre 10 kor. Vidékre 16 kor. Egyes szám ára 4 fillér.

A választók

jövő esztendei névjegyzéke ellen vagy ötven eseten adtak be felebbezést. A felebbezések részben az ellen irányultak, hogy arra jogosultakat kihagyott az összeíró küldöttség, részben az ellen, hogy olyanokat is felvettek szavazóknak, akiknek a mai törvény még nem ad jogosultságot.

Hogy milyen tendencia vezette az összeíró küldöttséget, arról mi most nem akarunk kritikát mondani. Elég éles bírálatot gyakorolnak az alább felsorakoztatott száraz tények.

A választók névjegyzékébe utólag fel kellett venni a felebbezés folytán a kihagyott

ifju Gál Gyulát,
Likár Ádámot,
Schöffner Gyulát,
Kollár Márton,
Mittler Samut.

A véletlen játéka-e ez, vagy nem, nem tudom, de az az egy bizonyos, hogy ezek az emberek mind függetlenek, adójuk folytán kétségtelenül kell, hogy szavazati joguk legyen, de kétségtelenül bizonyos az is, hogy ezek az emberek eddig mindig az ellenzék soraiban voltak láthatók.

Ellenben a felebbezés folytán ki kellett hagyni három olyan egyént, akik mind a hárman kormánypárti főkoiffensoktól függöttek. Kettő egyszerű hivataloszolgai állást töltött be, a harmadik pedig 50 korona havi fizetést húz, adót egyáltalában nem fizet, vagyona, jövedelme az 50 korona havi fizetésen kívül sehol semmi.

Egy fiatal ember, akit oklevelénél fogva megillet a választói jog, huzamosabb ideig volt hazulról távol, de köztudomású, hogy állandó lakhelye Baja, nem volt felvéve a választók névsorába azon a címen, hogy "nem lakik Baján". Ilyen módon rá lehet fogni mindenkire, aki valamely üdülő helyen tartózkodik, hogy elköltözött Bajáról.

Ez ellen felebbezést adtak be. A felebbezést elutasították, holott az illető időközben haza is jött már.

Viszont a volt főispáni titkárnak azon a címen, hogy Baján van állandó lakhelye, adtak választói jogot. Pedig a volt főispáni titkárnak Baján tényleg sehol sem volt állandó lakhelye és minden hónapban egy egy félnapra jött Bajára, de mindössze nem töltött Baján tíz éjszakát. Az ellene beadott felebbezést elutasították.

Egy földbirtokosnak van Baján háza, földje, itt fizet adót, itt lakik. Van azonban egy közeli faluban is lakása. Azon a címen, hogy nem Baja az állandó lakhelye, nem adták meg neki a választói jogot. Az ez ellen beadott felebbezést elutasították azzal, hogy „nem jelentette ki, hogy választói jogát Baján kívánja gyakorolni.“

Viszont Veszter Imre volt kormánypárti képviselőnek van ugyan Baján háza, de soha Baján nem lakott, ha nem valahol Szepességben és talán Budapesten, megadták a szavazati jogot, mert „Baján lakik“. Ezen a címen el is utasították a felebbezést.

Ezen a határozatok ellen persze felebbezések adatnak be és a felsőbb fórumra bizzák, hadd döntsön ezekben a furcsa kérdésekben.

Mondom, nem akartunk ebben a kérdésben bírálatot gyakorolni, csupán a száraz tényekből ragadtunk ki néhány szembeötölő, ríktó esetet. Azok maguk mondják el a kritikát és magyarázzák azt, hogy hogyan lehet az, hogy amióta a mungó világ járja, Baján állandóan apad a választók száma és tavaly, amikor az egész országban erőteljesebben indult meg az akció az általános választói jog érdekében, akkor Baja azzal válaszolt az országos mozgalomra, hogy egyszerre 150-nel apasztotta a választók számát és így Baján számban és százalékban a legnagyobb apadást tüntetett fel az ország összes választó körületében.

Hogy ez hogyan történhetett, ahhoz nem kell most már kommentár.

F. K.

Államosítani kell a munkásbiztosító pénztárakat.

Ily címen mult hó 29-én «Egy iparos» aláírással megjelent cikkére vonatkozó megjegyzéseimet sziveskedjék igen tisztelt szerkesztő ur b. lapjának legközelebbi számában közölni.

E helyen azt vitatni, hogy vajjon igaz van-e a cikkíró urnak abban, hogy a munkásbiztosítás kérdésének helyes megoldása az államosítás-e vagy sem, nem kívánom, csupán az államosítás indokaiul felhozott érveit akarom kellő értékre leszállítani.

Legelső adata, melyben az általa befizetett járulékok összegeit közli, már nem felel meg a tényeknek, amennyiben — a cikkíró állítólag építő-iparos — a legtöbb munkást foglalkoztató körzetünkhöz tartozó építő-iparos betegségélyzői járulékok címén

1909. évben 283 koronát,

1910. évben 436 korona 30 fillért és

1911. évben 740'97 koronát, míg balesetbiztosítási járulékok címén 1907., 1908., 1909. és 1910 években, tehát együttesen 525 kor. 3 fillért fizetett.

Hogy honnan vette a cikkíró ur az ezen összesen tulmenő összegeket azt nem tudom, hiszen ezek szerint az ő, meg az én adataim közt: 11000 koronán felül van, így kénytelen vagyok kijelenteni, hogy nagyon komolytalanul és valószínűleg csak hangulatkeltés céljából lépett a cikkíró ur a nyilvánosság elé.

A rendelkezésünkre álló adatok alapján kiszámítottam, hogy olyan építő-iparos, aki a cikk szerinti betegségélyzési és balesetbiztosítási járulékokat fizetett például az 1910. évben, az feltétlenül kell, hogy azon év 9 hónapján keresztül állandóan 100 embert 5 korona átlagos napibér mellett alkalmazott. Ilyen építő-iparos pedig azon évben nem működött körzetünkben és sajnos, valószínűleg még nagyon sokáig kell várni arra az időre, míg nem 100, hanem csak legalább 50 5 korona napibért élvező közműves-munkást foglalkoztató építő-iparosunk lesz.

Megjegyzem még, hogy az összes körzetünkhöz tartozó építő-iparosok 1907—1910 években, tehát 4 évre együttesen 2437 korona balesetbiztosítási járulékot fizettek, holott cikkíró ur szerint egymaga 1910. évre — tehát csak egy évre — 2240 koronát fizetett.

Hogy a befolyó betegségélyzési járulékokból mily óriási összegek fordítatnak Baján a «főigazgatói, aligazgatói, fő- és segéditkári s isten tudja milyen rangu és rendű hivatalnokok fizetésére» és az adminisztrátóra, arra nézve álljanak itt az elmúlt évi zárszámadásunk vonatkozó adatai, melyek szerint alkalmazottak fizetése és lakáspénze címén 8028

Mégis a „CSERBA“-féle pörkölt kávé a legjobb

korona kiadásunk volt a 55207 korona bevétellel szemben, ami bevétel 12%-ának felel meg, míg ha az összes kezelési költségeket álljuk a bevétellel szemben, melyek 13906 koronát tettek ki, akkor a százalékos arány 21 lesz. Hol itt 60-70 százalékos adminisztrációs kiadás? Úgy látszik ez csak a cikkíró fantáziájába él! És vajon hova fordítja a pénztár a többi 79 százalékat bevételének? Ha erre kíváncsi a cikkíró ur, megmondom. Arra, amire szerinte legkevésbé költ a pénztár a munkások segélyezésére.

Az a végül a munkás-szanatóriumokat illeti, melyeket cikkíró ur elég furcsán képzel el, bizza csak a kerületi pénztárakra, illetve az Országos pénztárra, azok felállítására tanácsadása nélkül is folyamatban vannak, természetesen egyelőre csak a rendelkezésére álló anyagiakhoz mérten, de azért a munkások szanatóriumai és fürdői ellátása, amennyiben az ily ellátás szükségessége fennáll, szerződésileg biztosított szanatóriumokban, illetve fürdőhelyeken fennakadást nem szenved, mit legjobban igazol azon körülmény is, hogy aránylag kis taglétszámú pénztárunk ezideig 10 pénztári tagot helyezett el.

Mint említettem azt a kérdést, hogy államosítsunk-e vagy sem, vitatni nem kívánom, hogy mily megbízhatók az adatai, éppen oly arányban naiv az államosításhoz fűzött minden reménye is, attól eltekintve is, hogy cikkében elbujtatva munkásai nagy részének jogait is hön ohajtaná elsikkasztatni a jövőben államosítással cikkének azon részében, hol a betegsegélyezésre való igény szempontjából csupán az állandó — valószínűleg az ő szempontjából állandó — munkást kívánja figyelembe venni.

Hogy ez mit jelent? Hit egyszerűen azt, hogy az építő-iparosok a munkásbiztosítás terhei alól mentesüljenek. Az ő munkásaik ugyanis tulnyomóan napibérel alkalmazott ideiglenes alkalmazottak, kiknek biztosításáról pedig teljesen megfelelkezni volna nagyon kívánatos ugy-e bár?

Végzetül arra kérem még az igen tisztelt cikkíró urat, hogy egyszerű kérdésekről ne puffogtasson frázisokat másfél hasábon keresztül, hanem mondja ki egyszerűen, hogy a munkásbiztosítás pénzbe kerül, tehát el kell törülni a föld színéről. Ha azután egyik-másik építő-iparos takarékosága következtében — mint az legutóbb városunkban előfordult — állvány omlik és a munkaadó okatlan takarékoságát a munkások testi épységükkel, sok esetben életükkel fizetik meg, akkor róluk és családjukról gondoskodják az, aki a madarakat ruházza. Ez lesz majd az ideális állapot ugy-e bár és ami a fő olcsóbb lesz, mint eddig.

Baja, 1912. évi július 2-án.

Riváló tisztelettel

ACZÉL LAJOS

a bajai kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatója.

Színház.

Karenin Anna.

Péntek a zónák és a drámák napja színházról. Egy nap jut a drámai művészeinek is a hétből. Hogy több napot is lehetne erre a célra áldozni, azt bizonyítják azok a zsúfolt házak, amelyek minden ilyen alkalomkor vannak.

Karenin Anna előadása folyt tegnap. A címszerepet Halasi Mariska játszotta az idén is. Halasi Mariska művészi kvalitásait nem kell most felfedeznünk. Fényes Karenin alakítását ismerjük a múlt esztendőről, amelyet az idei még felül mulott.

A színház műsora

Vasárnap d. u. Cirkusz.

este: Sárka Csikó, Horváth Kálmán fellépéssel.

Hétfő: Ripp Van Vinkle, Horváth Kálmán fellépéssel.

Kedd: Leányvásár, Horváth Kálmán fellépéssel.

TELEFONHIREK

Bpest, 1912. július 12.

Auffenberg földet vásárol.

Nagy felháborodást keltett azon hír, hogy Auffenberg hadügyminiszter Örkényben megvásárolt egy 1600 holdas földet másfél millióért, az ottani tűzértelep kibővítése céljából. A vásárlás alkotmány és parlamentellenes, mert Auffenberg minden alkotmányos út megkerülésével a maga felelősségére vette meg a földet.

Izgalom egy villamos kocsiba.

Filó János villamos kocsin kalauz maradt a villamos vasúti ellenőre, mert az őt folyton üldözte és megakartá fosztani kenyérétől. A lövést megelőzőleg az ellenőr arcul ütötte a kalauzt.

Sztrájk.

A budapesti juttagyárban 300 munkás sztrájkba lépett, mert egy munkavezető megsértette a munkásokat és az igazgató nem adott nekük elégtételt.

Agyonsújtotta a villám.

Debrecenben lecsapott a villám egy munkásházba. A villám munkás feleségét agyonsújtotta, a két gyerek pedig megnémult az ijedségtől.

Az angol belügyminiszter

ellen merényletet terveztek a szűzfrazset-

tek Pokolgépet küldöttek a lakására, de a pokolgép csütörtököt mondott és így a merénylet nem sikerült.

NAPIHIREK.

Valtozások a bajai klérusban. Dr. Gonclik Kálmán bajai hitoktató kalocsai karkáplán névezett ki, helyette Szabó István madarasi káplán lett bajai hitoktató. A béregi adminisztrátorra kinevezett Budanovics Lajos helyére dr. Kanyó Gyula újvidéki káplán és az elhunyt Schnöbl Ferenc helyére Gaudner István szabadkai káplán helyettesített Bajára.

Külföldi tanulmányut. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Eber Sándort, a bajai állami tanítóképzede jeles tanárát, ki freskói révén rövid időn olyan ismertté tette művészi hirtét, ujabban Drezdába küldte ki tanulmányutra. Eber Sándor ezt megelőzőleg már Londonban s egy évig Rómában is volt tanulmányuton.

Pénzügyminiszteri kinevezések. A pénzügyminiszter Bihari Béla bajai adóosztály adóhivatali ellenőrré Törökbecsére, Payka Zoltán szatmárnémeti lakost a zombori p. ú. igazgatóság mellé rendelt számvédezősége segédigazgató szűgyakornokká nevezte ki.

Halálozás. Hümpfner Alajos őrszállási plebános, tk. kanonok 61 éves korában meghalt. A lakosság impozáns részvételével temették el.

Műtanrendőri bejárás. Folyó hó 15-én lesz a baja—apatinai vasút Zomborig terjedő vonalának a műtanrendőri bejárása és ezután az ünnepélyes megnyitása.

Gyűjtés. A bajai szociáldemokrata párt-szervezet részéről május hó 23-án a forradalomban elesettek és megsebesítettek hozzátartozóinak felsegélyezésére a következő összegek folytak be és küldetek fel a központi párttitkársághoz kiosztás céljából: Pock Nándor ivén 22-60, Fábik József ivén 19-60, Pintér Margitka ivén 19-20, Pucs István 16-10, Stamecz István 10-10, Berényi Imre 8-70, Hutflusz Vendel 7-80, Herner István 6-20, Tinusz Antal 6-10, Mártiy János 8-90, Aczél Lajos 4—, Volrab Jenő 3— Koronát. Összesen 130 korona 30 fillér.

Gyermekek béhurta és az ellene való védekezés. Kimerítő statisztika hiteles adatai szerint, az első gyermekév halálzásainak 60—70%-a az emésztő szervek megbetegedéseire esik. Hogy ezek a megbetegedések a hibás táplálkozásból erednek; nem szorul bizonyításra. A nyári forróság, a más-
kor sem megbízható tejben ilyenkor nyúsgó baktériumok, az általuk okozott vegyi bomlása a tejnek, alig észrevehető indispositio a gyermekeknél és beköszönt minden rémével, a rettegett béhurta, az orvosoktól találoán gyermekkolerának bélyegzett betegség. De azért adjunk tejtáplálékot a gyermeknek; csakhogy olyat, amely nem bomlik, amely-

A „Szegedi Kereskedelmi és Iparbank“ bajai fiókintézetének
jelenlegi üzletheiységei

1912. évi augusztus, esetleg november hó 1-re

üzletheiységeknél kiadó.

Bővebb felvilágosítás kapható Drescher Gyula tulajdonosnál.

nek állandó összetételét sem hőmérsék, sem helyi viszonyok megváltoztatni nem képesek: az alpesi tejből készült, abszolút csiramentes, abszolút tápláló becsü és soha sem bomló Nestlé-lisztet.

FODOR KÁROLY.

segédskizkésztő.

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhiv. 101.

SALVATOR

**GUMMI SARKAK
VILÁG CZIKK**

**UTÓLÉRHETETLEN
TARTÓSSÁGU!**

**MINDENŐTT
KAPHATÓ.**

259. szám.
vg. 1912.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvényszéknek 1911. évi 7124 9426/p számú végzése következő következtében dr. Monostori Gyula ügyvéd által képviselt Füstös József bajai lakos engedményesei javára 1000 K s jár. ereéig 1911. évi április hó 13 foganatosított biztosítási végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 3620 kor. becsült következő ingóságok, u: m. 25 sertés, 2 tehén, 1 borjú, 5 birka és 1 sorvetőgép nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a bajai kir. járásbírószág 1911. évi V. 58318 sz. végzése folytán 1000 K. tőkekövetelés, ennek 1910. évi március hó 6. napjától járó 6% kamatai és 1/3% váltódíj és eddig összesen 279 kor. 75 fillérsben bíróság megállapított költségek erejéig Bátorodón 112 számú házban leendő megtartására 1912. július hó 15-én d. e. 10 órája határidőül kiütetik, és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előírt végrehajtás elmarad, az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Baja, 1912 évi június hó 27-én.

P. H. **Szegő József** s. k.
kir. bír. végrehajtó.

Házi szolgálta

állandó alkalmazást nyer tisztességes fizetéssel lisztkereskedésben

SCHMIDT ADOLF.

Egy vagy két kis diák

intelligens családnál teljes el- látást nyerhet. Esetleg oktatás- ban is részülhetnek egy gim- náziumi tanuló részéről.

Bővebbet Atilla-utca 19. sz

Gutori FÖLDES KELEMEN
aradi gyógyszerész által készített

MARGIT-CRÈME

legjobb arckenőcs, mely 2-3 nap alatt tiltja és szépíti az arcot.

Margit-Crème egyedüli szer szeplő, máj- foltok, pattanások, bőrk- atka (Mitesser) ráncok, kiütések stb. ellen

Margit-Crème páratlan szer bőrpattaná- sok, wimmerlik, arc- és kézvörösödés, napbarnítás ellen.

Margit-Crème bámulatos hatása abban rejlik, hogy bőrré kenve ez rögtön felveszi és ez okozza azon csodás átalaku- lást, hogy egy szeplővel, vagy májfoltokkal fedett arc 2-3 nap alatt fehérré lesz.

Margit-Crème teljesen ártalmatlan, nem zsíros, az arc nem lesz fényes, azért nappal is használható.

A Földes-féle Margit-Crème
ára: Nagy tégely 2 korona, kis tégely 1 korona.

Margit-puder fehér, rózsas vagy crème színben 1 korona 20 fill.

Margit-szappan darabja 70 fillér

Gsakis akkor valódi, ha minden doboz gutori Földes Kelemen

gyógyszerész Arad, felirattal és címerrel van ellátva.

Utánzatoktól óvakodjunk!

**Kapható Baján:
Dr. MAKRAY LÁSZLÓ**

gyógyszertárában.

Cipő valódi
Gummisarokkal
Berson

pompás zsákmány.

CLIMAX

nyersőlajmotorok és lokomobílok 3-70 HP.
Magasnyomású nyersőlajmotorok 15-180 ló-
erőig ::

legelőcsőbb és legmegbízhatóbb üzemet biztosítják. Üzemeltetés 1-2 Hft. Állandóan zavartalan üzemel - Pénzügyi felügyelet nélkül! Egy szerű kezelési! Sok száz gép üzemben!

Költségvetések és árlapok díjmentesen.

Bachrich és Társa
betéti társaság motorgyári fióktelepe
BUDAPEST, VI., Váci-körút 59/a.

Ha „FORHIN“-nal permetez

I - SZÖT
kevesebb a gond,
II - SZÖT
kevesebb a munka,
III - SZÖT
kevesebb a munkabér!

mert a „FORHIN” a sokszorta megjavított BORDÓI KEVERÉK kész állapotban! Nagyon erősen tapad a nedves levélre is! Bármily harmatnál permetezhet vele! Semmi üledéke nincs! Szám- talan elismerő nyilatkozat! Kérjen ingyen és bérmentve leírást a FORHIN gyártól, Budapest VI., Váci-ut 93. sz

ÁLLANDÓ

BYTORKIÁLLITÁS

Baján, Erzsébet királyné-utca 7. szám alatt.

Rosenfeld Albert ajánlja nagy választékban saját készítményű fa- és kárpitos-butorait meglepő kedvezményes ár és fizetési feltételek mellett. Diszítésekét és lakberendezéseket kiváló szakmunkásom végzi. Telefonszám 34.

Tisztelt Háziasszony!

Vegyen kizárólag két elefánt védjegyű

„DIADAL”

pörkölt kávé

mely a világ
legjobb
kávé-
keveréke

erejét, ízét,
illatát
állandóan
megtartja.

Csak zárt csomagokban e

véd-

jegygyel

valódi.

☛ Kapható minden fűszerüzletben. ☛

Óvakodjunk utánzatoktól.

Minden két kilóhoz egy ingyen kávésbüggő.

- 1/2 kilo Diadal pörköltkávé . . . 1 kor. 25 fillér.
- 1/2 kilo Salon Diadal pörköltkávé 1 kor. 35 fillér.
- 1/2 kilo Elite Diadal pörköltkávé . 1 kor. 50 fillér.

Egy jó házból való **fiu**
tanulóul

felvétetik

Stampfl Jenő

fűszerüzletében.

A mesterdalmok . . .

Czipóm szép és tökéletes,
Benne járni élvezetes,
Mert ha czipőt szegzek, varrok.
Rajt' van

PALMA
KAUCSUK-SAROK.

**Világhírű
csodakenőcs
az Antiklavin
tyukszemirtó**

3 nap alatt eltünteti
a tyukszemet gyökerestől.

Kapható: Deák Sándor fodjász, Lukács
Viktor, Wurmfeld József, Kádas Jánosné
Bodog-utca 6. és Lázár Sámuel cégeknél Baján

Kátrány, carbolineum fedellemezek és fertőtlenítő szerek nagy raktára

HUSZÁR JÓZSEF

kizárólagos festékkereskedésében, Baján, Fötér.

Saját gyártmányú I. rendű olajfesték kimérve bármely színben 1 kg. 80 fillér.

Mosható. ☛

☛ Tartós és nem ragad. ☛

☛ Mosható.